

Aarhus d. 27. maj 2024

Til
Trafikstyrelsen
Journal nr. 2021-000267

Hørings svar til *Høring af supplerende miljøkonsekvensrapport for udvidelse af Aarhus Havn*

Danmarks Naturfredningsforening (DN) i Aarhus ønsker hermed at kommentere på den supplerende miljøkonsekvensrapport for udvidelse af Aarhus Havn.

Rapporten berører en række emner, som ikke er omfattet af Trafikstyrelsens høring af rapporten. Det skal imidlertid ikke afholde DN fra at kommentere på dem, idet vi antager at høring bemærkningerne uundgåeligt vil indgå i debatten om havneudvidelsen og således også være genstand for opmærksomhed fra projektejer, de beslutningsdygtige politikere og andre relevante aktører.

Skønt DN anerkender, at projekteringen af havneudvidelsen har søgt at tage højde for en række af de kritikpunkter som er blevet rejst ifm. de hidtidige høringprocesser, er vi af den opfattelse, at havneudvidelsen rummer en række problematiske implikationer for natur, miljø og klima, som fortsat ikke er adresseret fyldestgørende i den supplerende miljøkonsekvensrapport.

Baggrund

DN Aarhus har opmærksomt fulgt processen for planlægning af en udvidelse af Aarhus Havn, kaldet Yderhavnen. Således afgav vi d. 31. januar 2020 et [høringssvar](#) til det første *Debatoplæg for udvidelse af Aarhus Havn*, hvori vi indledningsvis formulerede en grundlæggende kritik af projektet og derpå pegede på konkrete problemstillinger og fremhævede opmærksomhedspunkter, som burde iagttages, såfremt en realisering trods alt måtte blive vedtaget og gennemført.

Ligeledes afgav DN Aarhus d. 3. marts 2022 et [opfølgende høringssvar](#) ifm. *Forslag til lokalplan nr. 1163 - udvidelse af Aarhus havn* samt *Miljøkonsekvensvurdering - udvidelse af Aarhus havn (yderhavnen)*, hvori vi fastholdt og nuancerede vores kritik af projektets forventelige konsekvenser for især havmiljø, -natur og klima.

Endelig har DN Aarhus, bistået af DN's Sekretariat, d. 7. september 2023 [påklaget Lokalplan nr. 1163 - Udvidelse af Aarhus Havn og Kommuneplantillæg nr. 110 til Kommuneplan 2017, samt den tilhørende miljørapport](#) til Planklagenævnet, med henvisning til, at vedtagelsen af planerne og miljøvurderingen efter DN's opfattelse ikke opfylder kravene i Planloven, Planhabitatbekendtgørelsen og i Miljøvurderingsloven. Planklagenævnet har d.d. endnu ikke truffet afgørelse i sagen.

Indvinding af råstoffer ved Moselgrund

Uanset, hvor prisværdigt det måtte være at man angiveligt har reduceret behovet for marint indvundne, jomfruelige råstoffer til 6 mio. m³ ud af den samlede påkrævede mængde på 18 mio. m³, så ændrer det ikke ved, at der fortsat er tale om ganske betragtelige mængder råstoffer, som ønskes indvundet i et velfungerende undersøisk økosystem. DN har tidligere fremført følgende kritiske vurdering af råstofindvinding ved Moselgrund:

Undersøisk råstofindvinding medfører stedvist en ødelæggende omkalfatring af havbunden, der ikke blot fjerner eksisterende naturværdier, men også forringer forudsætningerne for fremtidige, fordi strøm- og bundforhold ændres radikalt.

Af høringsmaterialet fremgår behov for indvinding af op mod 6 mio. m³ sand på Moselgrund nordøst for Samsø. Det vil forventeligt medføre en dramatisk modificering af det konkrete område, idet der generelt ikke kan suges råstof på havet uden at det går ud over bundfaunaen i indvindingsperioden og noget tid efterfølgende, med en overvejende sandsynlighed for at den ændres permanent.

Sandbanken ved Moselgrund beskrives i Miljøundersøgelsesrapporten (Rambøll 2021) i sin helhed som varieret og produktivt med en del spredte sten og hårdere bundtyper i kanterne med fine algebevoksninger og gode generelle livsbetingelser forårsaget af et godt vandskifte. Banken er således formodentlig ganske produktiv og som følge deraf af betydelig værdi som fødesøgningslokalitet for den tilbageværende fiskefauna i området.

I øvrigt er det værd at bemærke, at Moselgrund ligger på havdybder mellem 8 og 20 meter. Det indebærer efter DN's vurdering en risiko for, at den massive råstofindvinding vil sænke havbunden så meget, at området bringes ned under springlaget (som kan være et (sommer-)temperatur-springlag og/eller et salt-springlag, som er mere vedvarende, men ofte brydes af hårdt vejr i vintermånederne). Det vil medføre en placering af havbunden i et nyt økologisk regime med mere salt, ofte mindre ilt og også mindre lys. Det vil potentielt indebære væsentlige forringelser af eksisterende biotoper og skabe markant forandrede livsbetingelser for plante- og dyreliv. Denne problematik overser rapporten, eller undlader i hvert fald at beskrive.

DN fastholder ovenstående vurdering, og finder det ikke godtgjort at havneudvidelsen retfærdiggør det ønskede indgreb i det marine økosystem ved Moselgrund. Evt. tilvejebringelse af fyldmateriale til havneudvidelsen bør i stedet ske i tættere koordinering med samtidige anlægsprojekter på landjorden, eller i højere grad ved anvendelse af det overskudsmateriale fra uddybningen af projektarealet, som ønskes klappet andetsteds.

Klapning af overskudsmateriale (op til 400.000 m³)

DN finder generelt, at metoden med klapning så vidt muligt bør undgås, idet den uanset klappingslokalitet modarbejder de nødvendige indsatser for et forbedret havmiljø. DN savner detaljeret kendskab til klapplassen ved Yderflak, men henviser under alle omstændigheder til ovenstående pointe om at finde anvendelse for overskudsmaterialet ifm. selve havneudvidelsen. En evt. fordyrelse af projektet betragter DN ikke som en legitim begrundelse for at lade være, idet det i sidste ende beror på en politisk prioritering.

Forurennet materiale

Ifm. indbygning af forurennet materiale i havneudvidelsen (uanset omfang) vil der være en potentiel risiko for fremtidig udsivning. Miljøkonsekvensrapporten nævner celledeling med forurennet jord inderst og uforurennet/let forurennet yderst, men DN savner uddybende omtale af og intentioner om egentlige barrierer, membraner, omfangsdræn til opsamling af forurennet perkolat mv.

Spildevand og overfladevand

Da der ved en realisering af havneudvidelsen påtænkes oplag i tankanlæg mv. på dele af havnearealet – samt tankvognstransport til og fra disse – bør der planlægges mod større risiko for alvorlige spild, som ikke håndteres tilstrækkeligt med sandfang og olieudskillere, men kræver egentlige opsamlingsarealer, der kan rumme indhold af de største tanke etc. En del af dette skal naturligvis håndteres ved miljøgodkendelser af de konkrete anlæg, men rettidige overvejelser og vurderinger bør indgå allerede nu.

Havmiljøpåvirkning generelt

Det kan hævdes, at havneudvidelsen – herunder den fysiske klappning og råstofindvinding – ikke har nævneværdige, konkrete konsekvenser for havmiljøet og –naturen. DN finder imidlertid, at det er et generelt problem, at der i alt for ringe omfang tages højde for de kumulative effekter af talrige anlægsprojekter, som ikke bare hver især men i forening udgør et massivt øget pres på vore marine økosystemer i de danske farvande.

Således bidrager udvidelsen af Aarhus Havn til summen af disse negative påvirkninger, og bør derfor vurderes i en større kontekst og på baggrund af de samlede presfaktorer.

Supplerende betragtninger

Afslutningsvis bemærker DN, at der i den seneste tid gentagne gange er blevet stillet spørgsmålstegn ved det reelle behov for den projekterede havneudvidelse, idet visse af de oprindelige forudsætninger ikke nødvendigvis er de samme i dag. Skønt man i lyset af de stadigt mere overhængende natur- og ressourceudfordringer med rimelighed kan betvivle de vækstprognoser som ligger til grund for behovsanalysen, er der fra forskelligt hold blevet fremført alternative løsningsforslag til et evt. øget kapacitetsbehov. Disse fortjener at blive afsøgt grundigt og seriøst. Og endelig indvendes det, med reference til videnskabelige konklusioner, at den stadigt mere presserende klimaudfordring i sig selv taler imod et anlægsprojekt af denne kaliber.

Disse mange forhold, kombineret med de konkrete, uløste miljøproblematikker, foranlediger således DN til at anbefale en politisk revurdering af behovet for den samlede udvidelse af Aarhus Havn.

På vegne af DN Aarhus
Sebastian Jonshøj, formand